

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2023-04-26

Diarienummer:
UBN-2023-02432

Handläggare:
Anna-Malin Lundhamn

Revidering av kriterier för placering i förskola och pedagogisk omsorg

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa Kriterier för placering i förskola och pedagogisk omsorg (UBN-2023-02432) enligt förvaltningens förslag till revidering

Ärendet

Utbildningsförvaltningen arbetar löpande med att följa upp förändringar av lagstiftning och uppmärksamma behov av förändrad politisk styrning. Det resulterar bland annat i förslag till revideringar av styrdokument genom vilka utbildningsnämnden styr hur verksamheten ska tillämpa lagen.

Den föreslagna revideringen beror på att Kriterier för placering i förskola och pedagogisk omsorg (UBN-2023-02432) behöver uppdateras med ny placeringsordning.

En skollagsändring ska tillämpas från 1 juli 2023 (lag om ändring i skollagen, SFS 2022:833). Barn ska av hemkommunen erbjudas en plats vid en förskoleenhet utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare. Platsen syftar till att barn ska få en bättre språkutveckling i svenska. Vidare ska enligt skollagen förskoleplats erbjudas inom fyra månader. Dessa placeringar kräver att placeringar genomförs utöver den ordinarie tidplanen för förskoleplaceringar.

Beredning

Ärendet har beretts av utbildningsförvaltningen. Förslaget har inga konsekvenser sett ur barn- jämställdhets- eller näringslivsperspektiv. Fristående verksamheter informeras om ärendet på stormöte.

Föredragning

Den föreslagna revideringen beror på att utbildningsnämnden behöver fastställa tillämpning av skollagen genom placeringsordningen i Kriterier för placering i förskola och pedagogisk omsorg (UBN-2023-02432).

Uppdatering av punkterna 3.1, 3.4, 3.5, 3.6

Vilken tidplan som avses har förtydligats i syfte att det ska framgå vilken tidplan som placeringsordningen eller urvalet avser.

Ny punkt 3.2

Placeringsordning för placering inom fyra månader utöver ordinarie tidplan Barn som ännu inte har fått en placering och som enligt skollagen ska erbjudas plats inom fyra månader.

När vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med offentlig huvudman ska kommunen erbjuda barnet förskola inom fyra månader (8 kap. 14 § skollagen).

Ny punkt 3.3

Placeringsordning för placering med särskilt erbjudande utöver ordinarie tidplan Barn som enligt skollagen en gång per år ska erhålla ett särskilt erbjudande om förskoleplats för bättre språkutveckling i svenska även om barnets vårdnadshavare inte har anmält önskemål om förskola.

Barn ska av hemkommunen erbjudas en plats vid en förskoleenhet utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare. Det gäller om barnet är fött utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år, eller om barnets vårdnadshavare som är bosatta i Sverige är födda utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år. Kommunen ska sträva efter att erbjuda även andra barn som ska erbjudas förskola och som har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska en plats vid en förskoleenhet utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare (8 kap. 14 a § skollagen).

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 26 april 2023

Bilaga 1 Förslag revidering Kriterier för placering i förskola och pedagogisk omsorg (UBN-2023-02432)

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Reglerande styrdokument

Beslutsfattare:
Utbildningsnämnden

Dokumentansvarig:
Enhetschef antagning och placering

Datum:
2022-04-26

Diarienummer:
UBN-2023-02432

Kriterier för placering i förskola och pedagogisk omsorg

Lokala föreskrifter

Taxor och avgifter

Kriterier

Innehåll

Inledning.....	3
Syfte	3
Omfattning.....	3
Kriterier för placering i förskola och pedagogisk omsorg.....	4
1. Rätt till förskola	4
2. Ansökan och erbjudande av plats i förskola eller pedagogisk omsorg.....	5
3. Placeringsordning och urval till förskola och pedagogisk omsorg	5
4. Omsorg under tid då förskola inte erbjuds	7
5. Uppehåll, uppsägning och avstängning i förskola och pedagogisk omsorg	8
6. Avgifter i förskola och pedagogisk omsorg	8
Definitioner och begrepp.....	9
Definitioner utifrån skollagens bestämmelser	9
Definitioner enligt Uppsala kommun.....	9
Ansvar	10
Relaterade dokument.....	10
Dokumenthistorik.....	11

Bilaga 1 Relativ närhet

Inledning

Placering i förskola och i pedagogisk omsorg regleras i 8 kap. (förskolan) och 25 kap. (pedagogisk omsorg som bedrivs i stället för förskola) skollagen (2010:800). Dessa kriterier som beslutas av utbildningsnämnden tydliggör hur kommunen tillämpar nyss nämnda kapitel i skollagen.

Syfte

Syftet med detta styrdokument är att tydliggöra utbildningsnämndens styrning av placering i förskola och pedagogisk omsorg. Kriterierna utgör nämndens konkretisering av hur skollagen ska tillämpas i Uppsala kommun. Kriterierna ska säkerställa att kommunen ger en likvärdig service.

Omfattning

Dessa kriterier gäller för vårdnadshavare som ansöker om placering eller har placering för sitt/sina barn i förskola eller i pedagogisk omsorg genom kommunens antagning.

Kommunens antagning är gemensam för all placering i förskola och pedagogisk omsorg med kommunal huvudman, samt för fristående huvudman som får kommunala bidrag och har valt att ingå i kommunens antagning.

För information om hur processen går till och vad som förväntas i samband med till exempel ansökan, byte av plats eller uppsägning av plats, se www.uppsala.se

Kriterier för placering i förskola och pedagogisk omsorg

Följande kriterier styr hur skollagen ska tillämpas i Uppsala kommun för vårdnadshavare som ansöker om placering eller har placering för sitt/sina barn i förskola eller pedagogisk omsorg.

1. Rätt till förskola (8 kap. 3-7 §§ skollagen)

Avsnittet avser både förskola och pedagogisk omsorg. I punkterna 1.1-1.6 används förskola som ett gemensamt begrepp för båda verksamheterna.

- 1.1 Förskola erbjuds helgfria vardagar förutom julafton, nyårsafton och midsommarafton. Se även punkt 4.2, om omsorg under tid då förskola inte erbjuds.
- 1.2 För barn vars vårdnadshavare arbetar skift eller har oregelbunden arbetstid avgör vårdnadshavarens sysselsättningsgrad omfattningen av vistelsetid i förskolan, oavsett när arbetet utförs.
- 1.3 Barn vars vårdnadshavare är arbetslösa eller föräldralediga har rätt till förskoleplats i 20 timmar per vecka. Barnet kan behålla sin aktuella vistelsetid i upp till en månad efter arbetslöshetens början eller efter syskonets födelse.
- 1.4 Barn vars vårdnadshavare, vid arbetslöshet eller föräldraledighet, arbetar delvis under en vecka har rätt till fyra timmars vistelsetid de dagar vårdnadshavare inte arbetar.
- 1.5 Vid vårdnadshavares ledighet på grund av graviditet kan barnet behålla sin aktuella vistelsetid i upp till en månad före beräknad nedkomst.
- 1.6 Förskolan kan stängas under fyra dagar/läsår för att ge personalen möjlighet till planering och fortbildning. Reducering av avgiften medges inte för dessa dagar. Huvudmannen ska ordna tillfälliga lösningar för barn i behov av omsorg under dessa dagar.

2. Ansökan och erbjudande av plats i förskola eller pedagogisk omsorg (8 kap. 5, 14 §§ och 25 kap. 2 § skollagen)

- 2.1 Vårdnadshavare kan i sin ansökan om förskola och pedagogisk omsorg göra upp till nio val. Det är inte garanterat att barnet får plats på något av dessa val. Om plats inte kan erbjudas utifrån de val som vårdnadshavare har gjort erbjuds barnet annan förskola.
- 2.2 Ansökan om plats i förskola och pedagogisk omsorg ska göras minst tre kalendermånader innan önskad placeringsmånad men tidigast när barnet är en månad gammalt. Om exempelvis det önskade placeringsdatumet är i januari ska ansökan ha inkommit före september månads utgång. Detta med undantag för placeringar med start i augusti där handläggningstiden är fyra kalendermånader, d.v.s. att ansökan måste ha inkommit senast innan mars månads utgång.
- 2.3 Vårdnadshavare som erbjuds något av sina val kan tacka ja eller nej till platsen och ändå stå kvar i kön till de högre prioriterade valen i sin ansökan.
- 2.4 Vårdnadshavare som inte erbjuds plats på något av sina val, utan får erbjudande om plats på annan förskola eller pedagogisk omsorg i kommunens gemensamma antagning, kan tacka ja eller nej till platsen och ändå stå kvar i kön till samtliga val i sin ansökan.

3. Placeringsordning och urval till förskola och pedagogisk omsorg (8 kap. 13-15 §§ och 25 kap. 2 § skollagen)

3.1 Placeringsordning till förskola och pedagogisk omsorg *enligt ordinarie tidplan*

- 3.1.1 I första hand placeras
 - Barn folkbokförda i Uppsala kommun som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.
- 3.1.2 I andra hand placeras, utan inbördes ordning:
 - Barn med sekretessmarkering eller skyddad folkbokföring.
 - Barn, folkbokförda i Uppsala kommun, till vårdnadshavare med behov av omsorg under kvällar, nätter och helger på tid när förskola inte erbjuds.
 - Barn, folkbokförda i Uppsala kommun, till vårdnadshavare som ansöker om plats i pedagogisk omsorg.
- 3.1.3 I tredje hand placeras övriga barn folkbokförda i Uppsala kommun.

- 3.1.4 I fjärde hand placeras barn folkbokförda i andra kommuner under förutsättning att det finns plats att ta emot sådana barn.

3.2 Placeringsordning för placering inom fyra månader utöver ordinarie tidplan

- 3.2.1 Barn som ännu inte har fått en placering och som enligt skollagen ska erbjudas plats inom fyra månader.

3.3 Placeringsordning för placering med särskilt erbjudande utöver ordinarie tidplan

- 3.3.1 Barn som enligt skollagen en gång per år ska erhålla ett särskilt erbjudande om förskoleplats för bättre språkutveckling i svenska även om barnets vårdnadshavare inte har anmält önskemål om förskola.

3.4 Urval vid konkurrens till förskola vid *samtliga* tidplaner

Om det uppstår konkurrens om plats vid nyplacering eller byte av placering till förskola gäller följande urval.

- 3.4.1 Vårdnadshavares val utifrån
- a. i första hand syskonförtur
 - b. i andra hand relativ närhet (se bilaga 1)
- 3.4.2 Vårdnadshavare som inte kan få något av sina val, och vars barn saknar en förskoleplacering, konkurrerar om lediga platser inom zonblocket utifrån
- a. i första hand syskonförtur
 - b. i andra hand relativ närhet (se bilaga 1)
- 3.4.3 Vårdnadshavare, vars barn inte kan få en placering inom zonblocket, erbjuds en tillfällig plats på en vårförskola.
- 3.4.4 Ansökningar som har inkommit senare än tre månader innan önskad placeringsmånad (behovsdatum). För placeringar i augusti gäller det ansökningar som inkommit senare än fyra månader innan önskad placeringsmånad.
- 3.4.5 Barn som är folkbokförda i annan kommun under förutsättning att det finns plats att ta emot sådana barn.

3.5 Urval till förskola vid *samma relativa närhet* vid *samtliga* tidplaner

Om två barn har samma relativa närhet (se bilaga 1) gäller följande urval till förskola.

- 3.5.1 Det barn som har kortast väg till vald förskola har rätt till platsen.
- 3.5.2 I de fall avståndet till vald förskola är samma, har det barn som valt förskolan i första hand rätt till platsen framför det barn som valt förskolan i andra eller tredje hand och så vidare.
- 3.5.3 I de fall båda barnen har valt samma förskola används lottning.

3.6 Urval vid konkurrens till pedagogisk omsorg vid samtliga tidplaner

Om det uppstår konkurrens om plats vid nyplacering eller byte av placering till pedagogisk omsorg gäller följande urval.

- 3.6.1 Syskon till barn som redan har plats inom pedagogisk omsorg i det aktuella familjedaghemmet eller flerfamiljslösningen.
- 3.6.2 Hänsyn tas till gruppens sammansättning utifrån ålder.
- 3.6.3 Ansökningar som har inkommit senare än tre månader innan önskad placeringsmånad. För placeringar i augusti gäller det ansökningar som inkommit senare än fyra månader innan önskad placeringsmånad.
- 3.6.4 Barn som är folkbokförda i annan kommun under förutsättning att det finns plats att ta emot sådana barn.

3.7 Urval till omsorg under tid när förskola inte erbjuds

Avser endast behov av omsorg vardagar före klockan 06.30 och/eller efter klockan 18.30 samt dygnet runt helger inklusive julafton, nyårsafton och midsommarafton. Om det uppstår konkurrens om platserna gäller följande urval.

- 3.7.1 Syskon till barn som redan har plats på den aktuella förskolan.
- 3.7.2 Kötid, räknat från ansökningsdatum.
- 3.7.3 Barn som är folkbokförda i annan kommun under förutsättning att det finns plats att ta emot sådana barn.

3.8 Byte av förskola

- 3.8.1 Om ansökan om byte kan beviljas, sker placering genom så kallad direktplacering. Se avsnittet definition.

4. Omsorg under tid då förskola inte erbjuds (8 kap. 3 § och 25 kap. 5 § skollagen)

- 4.1 Förskola som bedriver kvälls-, natt- och helgomsorg erbjuder omsorg från klockan 18.30 till 06.30 vardagar samt dygnet runt helger inklusive julafton, nyårsafton och midsommarafton. Om barnet behöver omsorg före klockan 06.00 och/eller efter 22.00 sker övernattning på förskolan.
- 4.2 Särskild ansökan krävs från vårdnadshavare för omsorg under tid då förskola inte erbjuds.
- 4.3 För att beviljas omsorg under tid då förskola inte erbjuds görs en bedömning utifrån vårdnadshavarnas arbetstider samt barnets och vårdnadshavarens behov av dygnsvila och familjens situation i övrigt.

5. Uppehåll, uppsägning och avstängning i förskola och pedagogisk omsorg

5.1 Uppehåll i placering

- 5.1.1 Plats i förskola och pedagogisk omsorg kan vid uppehåll behållas upp till tre månader. Avgift betalas under uppehållet.
- 5.1.2 Uppehåll upp till två månader meddelas förskolan eller den pedagogiska omsorgen.
- 5.1.3 Uppehåll upp till tre månader meddelas skriftligen till enheten för antagning och placering.

5.2 Uppsägning av plats

- 5.2.1 Plats i förskola och pedagogisk omsorg kan sägas upp när som helst under året.
- 5.2.2 Uppsägningstid är två månader från och med det datum båda vårdnadshavarna har bekräftat uppsägningen. Avgift betalas under uppsägningstiden.
- 5.2.3 Uppsägning krävs inte vid byte av förskola, med undantag vid flera framtida placeringar där den första placeringen inte ska påbörjas.

5.3 Avstängning från plats

- 5.3.1 Vid tre obetalda månadsavgifter kan barnets placering stängas av med omedelbar verkan. Vårdnadshavaren måste ha betalat skulden eller upprättat en avbetalningsplan för att barnet ska ha rätt att få en ny placering i förskola i Uppsala kommun.
- 5.3.2 Avstängning får inte ske för den del av placeringen som omfattar rätt till allmän förskola eller för den del som omfattar rätt till plats utifrån behov av särskilt stöd.

5.4 Avslutning av plats

- 5.4.1 Förskoleplaceringen måste påbörjas inom en månad från beslutat placeringsdatum. I annat fall avslutas placeringen.
- 5.4.2 Om uppehåll från placering över två månader inte skriftligen meddelas enheten för antagning och placering, kommer placeringen att avslutas.

6. Avgifter i förskola och pedagogisk omsorg (8 kap. 16 § skollagen)

- 6.1 Avgift betalas tolv månader per år oavsett vistelsetid.
- 6.2 För barn med rätt till allmän förskola reduceras avgiften med 25 % från och med september till och med maj. I övrigt betalas full avgift (juni, juli, aug).

- 6.3 I de fall vårdnadshavare har olika adresser skickas fakturan till den vårdnadshavare som barnet är folkbokfört hos.
- 6.4 I de fall där endast en vårdnadshavare är i behov av omsorgen, skickas fakturan till denna vårdnadshavare oavsett barnets folkbokföringsadress.

Definitioner och begrepp

Definitioner utifrån skollagens bestämmelser

Allmän förskola är en rättighet för barn från och med höstterminen det år ett barn fyller tre år. Barnet har rätt till minst 525 avgiftsfria timmar per år i förskolan. Timmarna ska förläggas skoldagar under grundskolans terminer.

Förskola är en skolform som barn ska erbjudas från 1 års ålder fram tills barnen får skolplikt och ska börja förskoleklass. Förskola ska erbjudas i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavares förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Förskola bedrivs i lokaler anpassade för utbildningen.

Huvudman är den som ansvarar för förskola och pedagogisk omsorg. Uppsala kommun är huvudman för kommunala förskolor. Fristående förskolor har enskilda huvudmän.

Omsorg under tid när förskola inte erbjuds, kan ges i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.

Pedagogisk omsorg är ett alternativ som erbjuds i stället för förskola. Exempel på pedagogisk omsorg är familjedaghem och flerfamiljslösningar. Pedagogisk omsorg kan bedrivas i familjernas hem eller i gemensam lokal.

Öppen förskola är för barn 1-5 år och är ett komplement till förskola och pedagogisk omsorg. Målgruppen är barn och föräldrar som är hemma på dagarna till exempel på grund av föräldraledighet. Vårdnadshavarna eller någon annan vuxen ska följa med barnet till öppna förskolan. Öppen förskola regleras inte i dessa kriterier.

Definitioner enligt Uppsala kommun

Direktplacering innebär att om byte kan beviljas, upphör barnets placering från och med det datum som den nya placeringen beviljas. Direktplacering gäller endast vid byte av förskola och ej vid byte av pedagogisk omsorg.

Byte från en framtida placering är när barnet har en framtida placering och får ytterligare en placering med ett ännu senare startdatum. Den nya placeringen räknas då som ett byte.

Framtida placering är när barnet har fått beslut om placering där startdatum ännu inte har infallit.

Hushåll¹ omfattar ensamstående eller sammanboende personer. I kategorin sammanboende ingår personer som lever tillsammans som gifta, i registrerat partnerskap eller i ett samboförhållande.

Placeringsordning anger i vilken ordning placering sker.

Urval beskriver vilka urvalsgrunder som används om det inte finns plats för alla på vald förskola.

Relativ närhet är skillnaden mellan farbar väg till vald förskola jämfört med avståndet till en alternativ kommunal eller fristående förskola som ingår i kommunens gemensamma antagning i närheten av folkbokföringsadressen. Urval genom relativ närhet görs om en förskola inte har plats för alla barn som har valt den. För närmare beskrivning, se bilaga 1.

Syskon är alla barn folkbokförda i samma bostad och som ingår i samma hushåll oavsett vårdnadshavare.

Syskonförtur avser barn vars syskon har plats i den förskola där syskonet ska börja. Om syskon konkurrerar om samma plats avgör lottning vem som får platsen.

Vistelsetid är den tid som barnet är i förskolan utifrån sin aktuella grund för placering i förskola.

Vårförskola är en förskola där vårdnadshavare erbjuds tillfällig placering om placering inte kan erbjudas utifrån vårdnadshavarnas val eller inom zonblocket. Vilka förskolor som är vårförskolor anpassar kommunen efter behov.

Zon är ett geografiskt område som Uppsala kommun har indelats i. Zonindelningen följer de geografiska områden för statistik som alla Sveriges kommuner är indelade i, så kallade nyckelkodsområden. Flera nyckelkodsområden bildar en zon.

Zonblock består av flera näraliggande zoner. Undantag är centrumzonen som inte tillhör ett zonblock.

Ansvar

Utbildningsnämnden ansvarar för beslut om ändringar av styrdokumentet Kriterier för placering i förskola och pedagogisk omsorg.

Ansvar för att styrdokumentet är aktuellt är den chef i utbildningsförvaltningen som enligt utbildningsnämndens delegationsordning beslutar om placering i förskola och pedagogisk omsorg.

Relaterade dokument

Regler för fritidshem och annan pedagogisk verksamhet

¹ Definitionen är i enlighet med Skatteverkets definition.

Dokumenthistorik

Datum	Dokumenthändelse
2018-02-14 (§ 10)	Reviderad "Regler för förskola och pedagogisk omsorg" (UBN-2018-0374)
2018-05-21 (§ 76)	Reviderad (UBN-2018-0374)
2019-06-19 (§ 125)	Reviderad (UBN-2019-1690)
2020-03-25 (§ 25)	Reviderad (UBN-2020-00437)
2021-09-27 (§ 95)	Reviderad (UBN-2021-01100)
2022-03-24 (§ 25)	Reviderad "Kriterier för placering i förskola och pedagogisk omsorg" (UBN-2021-08084)
202x-xx-xx (§)	Reviderad (UBN-2023-02432)

Bilaga 1

Relativ närhet

Om en kommunal förskola inte har plats för alla som har valt den, görs ett urval genom relativ närhet. Relativ närhet är skillnaden mellan farbar väg till vald förskola jämfört med avståndet till en alternativ förskola alternativ kommunal eller fristående förskola som ingår i kommunens gemensamma antagning i närheten av folkbokföringsadressen.

Så här beräknas relativ närhet:

1. Avståndet mellan barnets folkbokföringsadress och den valda förskolan mäts.
2. Avståndet till den valda förskolan jämförs med avståndet till barnets geografiskt närmaste eller näst närmaste förskolan (om den närmaste förskolan har valts) för att få fram skillnaden i avstånd = den relativa närheten.

Om den valda förskolan är den förskola som ligger närmast jämförs avståndet med den näst närmaste förskolan. I andra fall jämförs avståndet mellan den valda förskolan och den närmaste förskolan.

3. Den relativa närheten jämförs för samtliga som valt samma förskola.
4. Om två barn valt samma förskola och bara ett av dem kan få en plats, är det barnet som har högst relativt avstånd till den valda förskolan som har rätt till platsen.